

Το μοναδικό περιοδικό
του Συνδικαλιστικού
οργάνου της Ένωσης
Κατασκευαστών Κτιρίων

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1320/98 ΚΔΔ

Τα **ΝΕΑ** των

Κατασκευαστών ΚΤΙΡΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ • Μάρνη 30 & Αριστοτέλους Τ.Κ. 104 33 • ΑΘΗΝΑ Τηλ.: 52.34.975

ΑΡ. 8

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ '98
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ '99
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ '99

- Μείωση των συντελεστών του ΙΚΑ
- Προθεσμία ρύθμισης οφειλών στο ΙΚΑ έως 31/3/99
- Μεταφορά συντελεστή δόμησης

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΜΑΣ
Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ 27.1.99**

Η συμβολή της αρχιτεκτονικής τοπίου στην αρμονική σύνδεση κτιρίου - κήπου

Προκειμένου ο εξωτερικός χώρος να αποκτήσει ενδιαφέρον και να μην αποτελεί απλά ένα στολίδι του κτιρίου χωρίς καμιά απολύτως λειτουργική αξία, ο Αρχιτέκτονας τοπίου αποσκοπεί στην αποφυγή κοινότοπων πλέον ιδεών και εισάγει νέες ιδέες που πηγάζουν από τη φαντασία του, τα όνειρα, τις προσδοκίες του πελάτη και την υφιστάμενη κοινωνική κατάσταση.

Σχεδόν εξ ορισμού τα κτίρια είναι συνδεδεμένα με τον εξωτερικό χώρο. Ο 20ός αι. έρχεται να τοποθετήσει τα κτίρια αιωρούμενα πάνω από ένα «εχθρικό» τοπίο, ενώ συγχρόνως αυτά προσπαθούν να φτάσουν τον ουρανό. Άραγε, ποια η σχέση του κτιρίου με το φυσικό περιβάλλον, ποια η θέση του στο τοπίο και ποια η δική μας άποψη για το είδος του διαλόγου μεταξύ κτιρίου και τοπίου;

Η δημιουργία σχετικής ισορροπίας μεταξύ ανοιχτού χώρου και αστικοποίησης, η αρμονική σχέση μέσα σε ένα αστικό τοπίο όλων εκείνων των παραμέτρων που το συνθέτουν (κτίρια, δέντρα, νερό, κυκλοφορία κ.λπ.), η σύνδεση του εσωτερικού με το εξωτερικό, η συνέχεια μεταξύ των στοιχείων του εξωτερικού χώρου και του εσωτερικού ενός κτιρίου, η δημιουργία κίνησης και τέλος η αντίληψη του χώρου (sense of place) από τον επισκέπτη, είναι μερικές από τις βασικές παραμέτρους σχεδιασμού ενός εξωτερικού χώρου.

Ο Αρχιτέκτονας Τοπίου προσπαθώντας να σχεδιάσει ένα χώρο απλό και βιώσιμο,

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΚΟΛΤΣΙΟΥ
Αρχιτέκτονας Τοπίου - Γεωπόνος

λιτό μα συνάμα ιδιαίτερο, που να διαθέτει τη σωστή κλίμακα μεταξύ του κτιρίου, του ανθρώπου και του υπαίθριου χώρου και να είναι εύκολα συντηρήσιμος λαμβάνει υπόψη του τις ακόλουθες παραμέτρους: 1) το χώρο και τη μελλοντική του εξέλιξη, 2) τις προσδοκίες του πελάτη, 3) τα υλικά και τις κατασκευαστικές λεπτομέρειες, 4) τις μεθόδους συντήρησης, 5) το κόστος. Στόχος πάντοτε η κατάληξη σε μια διαχρονική και λειτουργική λύση, όπου θα επιτυγχάνεται η οργανική σχέση μεταξύ κτιρίου και κήπου. Ο Garret Eckbo, ένας από τους πρωτοπόρους του Μοντέρνου Κινήματος της Αρχιτεκτονικής Τοπίου στην Αμερική υποστήριζε πως τέσσερα είναι τα βασικά στοιχεία σχεδιασμού του περιβάλλοντος χώρου ενός κτιρίου: ο τρισδιάστατος χώρος, ο σεβασμός προς τα υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε, η αναγνώριση των ανθρώπινων αναγκών και η προτίμηση προς

τα ιθαγενή φυτά.

Προκειμένου ο εξωτερικός χώρος να αποκτήσει ενδιαφέρον και να μην αποτελεί απλά ένα στολίδι του κτιρίου χωρίς καμιά απολύτως λειτουργική αξία, ο Αρχιτέκτονας τοπίου αποσκοπεί στην αποφυγή κοινότοπων πλέον ιδεών, π.χ. των παρτεριών, του βραχόκηπου ή του τριανταφυλλώνα και εισάγει νέες ιδέες που πηγάζουν από την φαντασία του, τα όνειρα, τις προσδοκίες του πελάτη και την υφιστάμενη κοινωνική κατάσταση. Προβαίνοντας σε κάτι δυναμικό προσπαθεί, σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες, να επιτύχει μια ισορροπία μεταξύ των τεχνητών, ανθρωπογενών και των φυσικών στοιχείων του τοπίου.

Η άμεση σχέση κτιρίου, εξωτερικού χώρου και πελάτη μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Ορισμένες από αυτές είναι η σχέση της κατοικίας με τον κήπο της, ο χώρος ενός εμπορικού κέντρου με το αίθριό του, τον κήπο του ή με το χώρο του «roof garden».

Αναλυτικότερα αναφέρουμε πως προτού ξεκινήσει ο σχεδιασμός ενός κήπου ή εξωτερικού χώρου εξετάζονται οι εδαφοκλιματικοί παράγοντες (κλίμα, μικροκλίμα, κλίσεις, υφή, δομή του εδάφους και η περιεκτικότητά του σε θρεπτικά στοιχεία), οι οποίοι είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με τη βλάστηση. Η τοποθεσία, το σχήμα και ο προσανατολισμός του σπιτιού και του οικοπέδου καθορίζουν επίσης τη σχέση κτιρίου και κήπου. Το είδος του κοινού που πρόκειται να φιλοξενήσει ο συγκεκριμένος χώρος καθορίζουν το στυλ, το μελλοντικό χαρακτήρα και τις χρήσεις του χώρου. Άλλοτε πάλι το κόστος καθοδηγεί το σχεδιασμό πιο πολύ από την τέχνη, π.χ. στα εμπορικά κέντρα, όπου ο σχεδιασμός του τοπίου πρέπει να βοηθά στην πώληση των διαφόρων χώρων και στο να είναι περισσότερο λειτουργικό και ασφαλές. Η ισορροπία, αρμονία ή αντίθεση μεταξύ των διαφόρων στοιχείων του κήπου είναι επίσης βασικά συστατικά της επιτυχίας, η οποία μπορεί να βασιστεί σε ανάλογα σχήματα, γραμμές ή καμπύλες, αρμονικά συνδυασμένα, σωστή επιλογή των χρωμάτων σε σχέση με τα χρώματα του κτιρίου, κ.ο.κ.

Οι παραπάνω βασικές αρχές της σύνθεσης ενός κήπου δεν καθορίζουν μόνο το είδος φύτευσης, των υλικών πλακόστρωσης, των διακοσμητικών στοιχείων (γλυπτικές συνθέσεις), τις διάφορες μορφές νερού, τα φωτιστικά, τα καθιστικά, τα στέγαστρα και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ανάδειξης ενός κήπου, αλλά κυρίως τον συν-

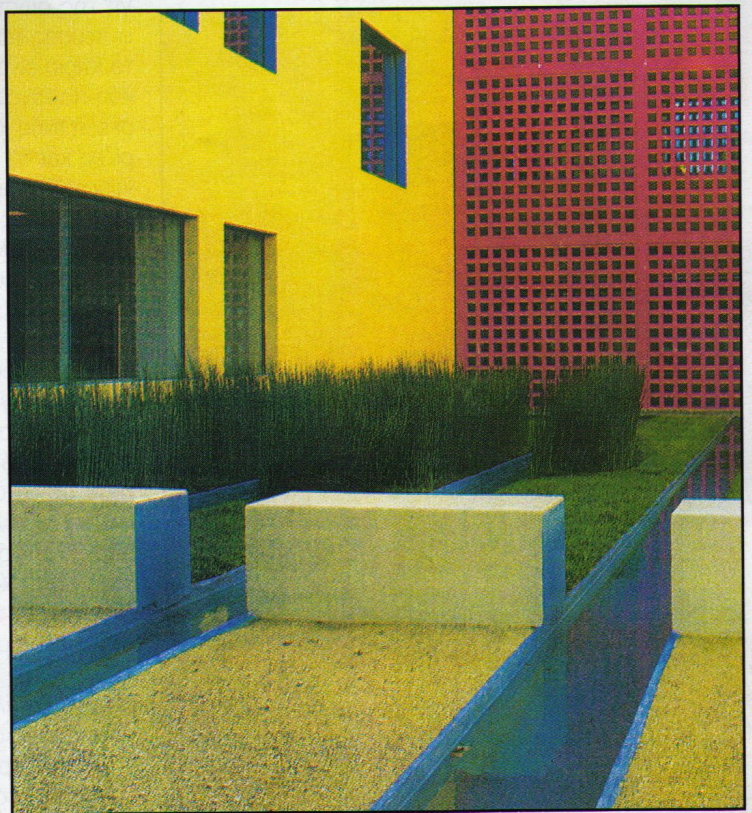
δυασμό μεταξύ τους και τη σχέση τους με το χώρο και τα γύρω. Άλλωστε, όπως υποστήριζε και ο F.L. Wright: «Είναι καλό να εργάζεσαι με περιορισμένη παλέτα και πολλή φαντασία παρά με λίγη φαντασία και εκτεταμένη παλέτα». Ενδεικτικά αναφέρουμε το χώρο ενός εμπορικού κέντρου, ο οποίος κατακλύζεται από διάφορους χρωματισμούς, φωτισμούς και πελάτες. Η χρήση πολλών χρωματισμών μορφών και υφών των διαφόρων υλικών και της φύτευσης πρέπει να αποφεύγεται για να μη δημιουργείται σύγχυση στον πελάτη και να τον διευκολύνει στις αγορές του.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα φαντασίας συνδυασμού υλικών είναι η λύση του βραζιλιάνου Αρχιτέκτονα **Τοπίου Roberto Burle Marx** για το roof garden της τράπεζας **Safra Bank** στο **Sao Paolo** προσαρμοσμένη στον τόπο και στο χρόνο. Οι οργανικές καμπύλες και γραμμές τονίζονται με βότσαλα διαφόρων μεγεθών σε συνδυασμό με τα φυτά σε γλάστρες. Ο ίδιος υποστήριζε πως ο κήπος είναι αποτέλεσμα κατάταξης φυσικών υλικών με βάση τους νόμους της αισθητικής.

Ο προσεχτικός και επιμελής σχεδιασμός του εξωτερικού χώρου δίνει άλλοτε έμφαση στο κτίριο ή μετριάζει κάποιες ατέλειές του. Ένας κήπος πρέπει να έχει ένα χαρακτήρα και να σχετίζεται άμεσα με το σπίτι, έτσι ώστε η πρόσβαση από και προς τα διάφορα μέρη του κήπου να είναι εύκολη, π.χ. το επίπεδο του σπιτιού να βρι-

σκεται στο ίδιο επίπεδο με τον κήπο ή τα παράθυρα και γενικότερα τα διάφορα ανοίγματα του σπιτιού να είναι ελεύθερα και να μην καλύπτονται από φυτά ή ακόμα να υπάρχει ένα σημείο αναφοράς, το οποίο να τραβά την προσοχή του επισκέπτη. Π.χ. ένα γλυπτό ή ένα στοιχείο νερού, μια σύνθεση φυτών πρέπει να είναι ορατά από κάποιο κεντρικό άνοιγμα του σπιτιού (παράθυρο ή πόρτα).

Τα γλυπτά, ως διακοσμητικά στοιχεία

Συγκρότημα κτιρίων στο Dallas, Texas. Αρχιτέκτονας Τοπίου Peter Walker. Η συνύπαρξη της γεωμετρικής εικόνας με τις βιολογικές μορφές δημιουργεί ένα τοπίο ανάλογο των έργων του Kandisky και του Miro

αλλά και τα φυσικά στοιχεία (πέτρα, σίδηρο, ξύλο, φυτά) μπορούν να προσδώσουν μια ιδιαίτερη αισθητική και συμβολική χροιά κατευθύνοντας κάποιες φορές το σχεδιασμό του κήπου. Η τοποθέτησή τους όμως καλείται να είναι ανάλογη του χαρακτήρα, του μεγέθους, της κλίμακας, του χώρου.

Για παράδειγμα, αναφέρουμε τον κήπο των γλυπτών, στο λόφο του Montjuic στη Βαρκελώνη. Ο κήπος σχεδιάστηκε από αρχιτέκτονες τοπίου σε συνεργασία με γλύπτες, έτσι ώστε ο αριθμός και το μέγε-

θος των έργων τέχνης αλλά και ο γενικότερος σχεδιασμός του κήπου να επιτρέπουν στον επισκέπτη εθελοντικά και διακριτικά να εξερευνήσει τον κήπο αλλά και οι διάφορες γλυπτικές συνθέσεις να μην επηρεάζουν η μία την άλλη.

Ένα μέσο δημιουργίας συνέχειας μεταξύ κτιρίου και κήπου είναι επίσης τα φυτά. Μπορεί να τα συναντήσουμε σε μπαλκόνια ή στη στέγη ενός κτιρίου, σε ζαρντινιέρες, ως αναρριχώμενα πάνω στους τοίχους έ-

μερικά είδη με παρόμοια υφή, μορφή και χρώμα. Η σωστή επιλογή των φυτών - δέντρων ή θάμνων, ανάλογα με το σχήμα, το χρώμα (του άνθους, του κορμού, των φύλλων και των καρπών), την υφή του φυλλώματος και το μέγεθος αλλά και το φυσικό περιβάλλον όπου μπορούν να αναπτυχθούν (η θερμοκρασία, η υγρασία, το φως, ο άνεμος, η ρύπανση της ατμόσφαιρας και ο ανταγωνισμός μεταξύ των ειδών), δηλώνει την ορθή κατανόηση του χώρου από το σχεδιαστή. Επίσης, η επιλογή της σωστής απόστασης φύτευσης των δέντρων από το κτίριο είναι ένας σημαντικός παράγοντας στην κατασκευή ενός κήπου, καθώς οι ρίζες και τα κλαδιά των δέντρων μπορεί να προκαλέσουν ζημιές στα γειτονικά κτίρια αλλά και με το πυκνό φύλλωμά τους να κρύψουν το φως του κτιρίου.

Ένα άλλο στοιχείο, το οποίο δεν πρέπει να απουσιάζει από έναν κήπο, εφόσον βέβαια εντάσσεται στο γενικότερο σχεδιασμό, είναι το νερό σε διάφορες μορφές (λίμνη, πισίνα, σιντριβάνι, κ.λπ.). Το νερό προσδίδει κίνηση, ευχαρίστηση, ηρεμία, ποικιλία στο τοπίο, δημιουργεί το αίσθημα της δροσιάς και λόγω της διαφάνειάς του είναι το κατάλληλο μέσο για την αντανάκλαση εικόνων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα πρωτότυπης χρήσης του νερού ως στοιχείο ελεύθερο αλλά και ελεγχόμενο και υπόδειγμα συνδυασμού Αρχιτεκτονικής και Τοπίου αποτελεί η σχεδιαστική λύση

του Αμερικανού Αρχιτέκτονα Τοπίου Peter Walker, για ένα συγκρότημα κτιρίων στο Dallas, Texas. Στόχος του η σύνδεση της Αρχιτεκτονικής με το Τοπίο, ο μετριασμός της επίδρασης των εργασιών στο περιβάλλον και η προστασία του χαρακτήρα του τοπίου. Στο σχέδιό του επικρατεί η απόλυτη γεωμετρία. Η συνύπαρξη της γεωμετρικής τεχνητής εικόνας με τις βιολογικές μορφές δημιουργεί ένα τοπίο ανάλογο των έργων του Miro και του Kandisky.

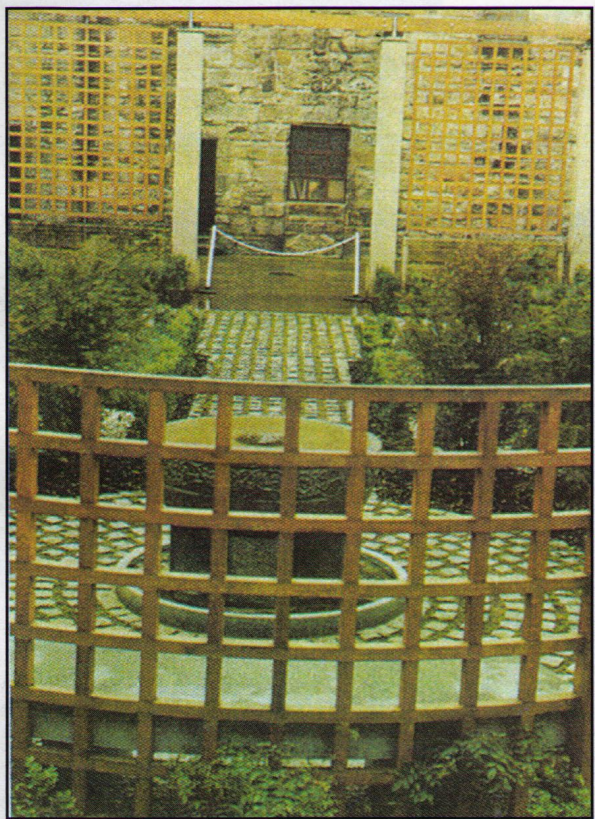
Στις μέρες μας, όπου το «design» στα προαναφερόμενα μέσα διακόσμησης ενός κήπου έχει εξελιχτεί, έγκειται στον αρχιτέ-

κτονα τοπίου να επιλέξει σωστά τα διάφορα υλικά πλακόστρωσης, καθιστικά, στέγαστρα, φωτιστικά, έτσι ώστε να μην ανταγωνίζονται το γενικότερο σχεδιασμό. Τίχτοι με φυσικά ή μη υλικά σε διάφορους χρωματισμούς, σκαλοπάτια θεατρικού χαρακτήρα, προκειμένου να σπάσουν τη μονότονη πολλές φορές επίπεδη διάσταση, φράχτες και άλλα διαχωριστικά από ποικίλα υλικά και φωτισμός διακριτικός, με ξεχωριστό διακοσμητικό χαρακτήρα συνθέτουν την εικόνα του σημερινού κήπου. Επειδή, συνήθως, αυτά τα κατασκευαστικά στοιχεία σηματοδοτούν κοινόχρηστους χώρους και εισόδους, αλλά και προϊδεάζουν τον επισκέπτη για το τι πρόκειται να ακολουθήσει εντός του κτιρίου, η επιλογή τους πρέπει να είναι πολύ προσεκτική, ώστε να μην αντανakλούν το εκτυφλωτικό φως του ηλίου, να μην απορροφούν τη θερμότητα, να είναι ιδιαίτερα ανθεκτικά στην ατμοσφαιρική ρύπανση και λιγότερο επιρρεπή στους βανδαλισμούς.

Αναφέρουμε ως παράδειγμα ένα μικρό κήπο στη Γλασκόβη της Σκωτίας ενός ιστορικού κτιρίου του 15ου αι. Ο κήπος σχεδιάστηκε από τους Αρχιτέκτονες Τοπίου James Cunning Young and Partners και σκοπός του σχεδίου ήταν να αποδώσει το πνεύμα της εποχής (15ος αι.) και να λειτουργήσει εισαγωγικά προς το κτίριο. Είναι εκπληκτικός ο συνδυασμός μοντέρνων και παραδοσιακών τεχντροπιών στη χρήση των διαφόρων υλικών. Ο κήπος δημιουργεί την αίσθηση της απομόνωσης, διεγείρει τις αισθήσεις, αποδίδει αυτήν την επικοινωνία με το κτίριο και τους γύρω δρόμους. Φωτισμός διακριτικός στην οροφή του στεγάστρου που συνορεύει με τον κήπο.

Γενικότερα ο φωτισμός ενός κήπου προσφέρει ένα διαφορετικό στυλ κατά τη διάρκεια της νύχτας, είτε με το παίξιμο της σκιάς ή του φωτός και του νερού, με την αντανάκλαση, με τον τονισμό της υψής των διαφόρων επιφανειών, με την κίνηση. Παρ' όλα αυτά, ο διακοσμητικός χαρακτήρας που μπορεί να λάβει ένας κήπος τονίζοντας κάποια ιδιαίτερα σημεία του κήπου ή στοιχεία, δεν πρέπει να ανταγωνίζεται ποτέ αυτόν του κτιρίου.

Ο σχεδιασμός του κήπου είναι από τους πιο ειδικούς, απαιτητικούς, υπεύθυνους τομείς της Αρχιτεκτονικής Τοπίου. Ο αρχιτέκτονας Τοπίου καλείται να μιλήσει τη διάλεκτο κάθε υλικού — φυσικού και μη — αλλά και το σημαντικότερο να βρει το μέσο επικοινωνίας μεταξύ αυτών, έτσι ώστε όλα να μιλούν την ίδια γλώσσα με το κτίριο.

Κήπος στη Γλασκόβη. Αρχιτέκτονες Τοπίου James Cunning Young & Partners. Η συμβολή των κατασκευών στη σχέση κτιρίου και κήπου

νός κήπου ή με τις διάφορες γεωμετρικές μορφές τους ως δέντρα να αποτελούν αυτόνομα αρχιτεκτονικά στοιχεία δυναμικά και όχι στατικά. Αποτελεί τέχνη το να φέρουμε τα δέντρα με τα κτίρια σε αρμονία/ισορροπία, διότι βασίζεται στο ότι το δέντρο θα «πλουτίσει» το κτίριο και το κτίριο θα μεταδώσει τις αρχιτεκτονικές του ιδιότητες στο φυτό, έτσι ώστε και τα δύο μαζί να αποτελέσουν μια ενότητα. Τα δέντρα ορίζουν το χώρο μεταξύ των κτιρίων και τονίζουν τα κτίρια αυτά καθεαυτά. Τα καλύτερα αποτελέσματα επιτυγχάνονται με απλότητα, π.χ. μια ομάδα φυτών ενός είδους ή